

Repný deň pri Nových Sadoch

Cukrovú repu v tomto roku pestujeme na väčšej ploche ako vlani. Aj to je jeden z dôsledkov vojny na Ukrajine. O vplyve vojenského konfliktu na agrárne trhy, ale aj o budúcnosti pestovania cukrovej repy na Slovensku sa hovorilo na Repnom dni pri Nových Sadoch v okrese Nitra. Podujatie sa uskutočnilo v rovnaký deň ako v Bruseli protest európskych poľnohospodárov z Vyšehradského regiónu, Bulharska, Rumunska a Litvy voči dovozom ukrajinských komodít.

Tradičný deň určený pestovateľom cukrovej repy sa v polovici mája uskutočnil už po 21-krát. Tento ročník, príhovory prítomných a aj samotnú pestovateľskú sezónu poznačila aktuálna situácia súvisiaca s vojenským konfliktom u našich východných susedov. Práve cukrová repa je tou plodinou, ktorá na cenové výkyvy a nestabilné trhy počas ostatných mesiacov zareagovala nárastom osevných plôch.

„Kým vlani sme ju pestovali na 19 900 ha, tento rok sa jej výmera zvýšila na 22 440 ha. Za zvýšením počtu hektárov vidíme vojnu na Ukrajine. Mnohé poľnohospodárske podniky sa vzhľadom na pád cien agrárnych komodít a dovozy produkcie z Ukrajiny rozhodli prehodnotiť plochy cukrovej repy a zvýšiť ich práve na úkor obilnín,“ vysvetlil prítomným predseda Zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska Róbert Kovács.

Najskôr skokovitý nárast cien agrárnych komodít, následne energetická kríza a dramatický pokles cien. Efekt vojny na Ukrajine pociťujú aj poľnohospodári z Nových Sadov, ktorí okrem cukrovej repy majú vo svojom rastlinnom portfóliu aj tradičné obilniny.

„Nemôžeme sa tajiť tým, že vlani sme mali slušné speňaženie najmä u tých podnikov, ktoré majú čisto rastlinnú výrobu. Teraz sa karta obrátila a ceny padajú. Vlani na jeseň sme pri vysokých cenách

hnojív zakladali oziminy. Vplyvom poklesu cien komodít už dnes môžem povedať, že pravdepodobne vyrábame stratovú pšenicu. Zachrániť nás môžu výborné úrody, kde sa tento vysoký vstupný náklad môže zmierniť. Tlak na ceny pritom naďalej pokračuje,” dodal predseda PD DEVIO Nové Sady Igor Jakubička.

Nové Sady + Brusel = rovnaká téma

Doslova symbolicky, hoci dopredu neplánovane, sa presne v rovnakom čase, ako u výkyve cien agrárnych komodít diskutovali v malých Nových Sadoch, hovorilo aj vo veľkom belgickom Bruseli. Európskych poľnohospodárov v Nových Sadoch a Bruseli, ktorí súbežne riešili rovnakú tému a zastávali rovnaké kritické názory, delilo od seba necelých 1300 kilometrov. Napriek vzdialenosti mali identické problémy, ktoré 23. mája dvesto zástupcov poľnohospodárov z Maďarska, Poľska, Českej a Slovenskej republiky, Bulharska, Rumunska a Litvy nahlas vyjadrilo na protestnom zhromaždení na Schumanovom námestí.

Postoj slovenských poľnohospodárov, ktorý sa spomínal aj v Nových Sadoch, prezentovali zástupcovia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Zúčastnili sa aj rokovania s komisárom Európskej komisie pre poľnohospodárstvo Januszom Wojciechowskim. Predstavili mu svoje požiadavky, medzi ktorými je aj návrh na znovuzavedenie obchodných bariér, ako sú clá a kvóty.

Stopka pre ďalšie komodity

Protestujúci tiež požiadali eurokomisára, aby Európska komisia rozšírila zoznam výrobkov, na ktoré sa vzťahujú nariadenia o dočasných preventívnych opatreniach, aj o vajcia, hydinové mäso, med, olej, pšeničnú a kukuričnú múku, ovocie a zeleninu, spracované potraviny a cukor.

Aj o tejto poslednej menovanej položke na zozname hovorili účastníci Repného dňa pri Nových

Sadoch. Kým ešte pred rozpútaním vojenského konfliktu sa ukrajinský cukor na Slovensko pre obchodné bariéry vo veľkom nedovážal, v súčasnosti sa situácia zmenila.

„Akonáhle si Európska únia otvorila trhy s Ukrajinou, tak k nám začal prúdiť už aj cukor, čo môže negatívne vplývať na ceny. Samozrejme, s týmto stavom nie sme vôbec spokojní, je to pre nás nepríjemné. Nepotrebuje tu ani ukrajinský cukor a ani obilniny. V týchto komoditách sme sebestační. Chceli by sme preto apelovať na kompetentných, pokiaľ to bude čo len trochu možné, aby sme robili všetko preto, aby sme tieto dovozy eliminovali. Slovensko sa právom musí aj na pôde EÚ brániť voči dovozom ukrajinskej produkcie. My nemáme problém pomôcť Ukrajine, ale takým spôsobom, aby sme sa sami nezlikvidovali,“ dodal Róbert Kovács.

Podpora pre repu

Na pestovateľskom dni bol prítomný aj Juraj Pénzeš, poverený vykonávaním funkcie generálneho riaditeľa Sekcie poľnohospodárstva Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

„Vyjadrujem vám uznanie a rešpekt, lebo vertikála cukrová repa - cukor je funkčná a vitálna vertikála. V bežných rokoch viete zabezpečiť 100% sebestačnosť v produkcii cukru, čo je v podmienkach Slovenskej republiky skutočne vzácne, a to obzvlášť v čase, keď sa zvyšujú vstupné náklady a trhy ovplyvňujú ukrajinské dovozy tovarov, ktoré sú lacnejšie a aj menej kvalitné, než produkuje vy. Aj preto som rád, že štátna pomoc vyplatená prostredníctvom Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra v prvom kvartáli tohto roku, kde medzi podporovanými plodinami bola aj cukrová repa, našla maximálne využitie. Sme radi, že sme vám mohli pomôcť v týchto ťažkých časoch,“ uviedol Juraj Pénzeš z ministerstva.

Zároveň potvrdil, že cukrová repa ako podporovaná plodina bude súčasťou schémy štátnej pomoci na zelenú naftu 2023. Vzhľadom na klimatické zmeny, sucho a nerovnomerné rozloženie zrážok počas roka, na ktoré je cukrová repa obzvlášť citlivá, chce ministerstvo do budúcnosti pripraviť podmienky

na to, aby Hydromeliorácie, š.p. mohli v budúcnosti čerpať európske prostriedky na rekonštrukciu a obnovu čerpacích staníc a závlahových štruktúr.

„A aj vy, poľnohospodári, budete môcť čerpať peniaze na obnovu a rekonštrukciu týchto zariadení. Sú pripravené 4 intervencie pri celkovej alokácii viac ako 40 mil. eur. Stojí za zváženie, ako dostať čo najväčšiu plochu cukrovej repy pod závlahy,“ dodal J. Pénzeš.

Trh s cukrom

V ďalšej časti Repného dňa hovoril predseda Slovenského cukrovarníckeho spolku a zároveň predseda predstavenstva Považský cukor, a.s. Michal Abelovič. Prítomným pestovateľom priblížil aktuálnu situáciu na trhu s cukrom zo svetového a európskeho pohľadu. Zameral sa na cenotvorbu a prognózy ďalšieho vývoja na trhoch.

„Pozeráme, ako sa vyvíjajú agrárne komodity, všetky padajú, len cukor si udržuje slušnú úroveň. Cena cukru totiž nesúvisí s inváziou na Ukrajine, lebo ani Rusko a ani Ukrajina nemajú veľký vplyv na cenu cukru. Tú určujú štyria najväčší svetoví výrobcovia - India, Thajsko, Austrália a Brazília a hlavne ich prebytky, ktoré prichádzajú na svetový trh,“ vysvetlil Michal Abelovič.

Záver Repného dňa patril už tradičnej prehliadke pestovateľských pokusov s cukrovou repou.